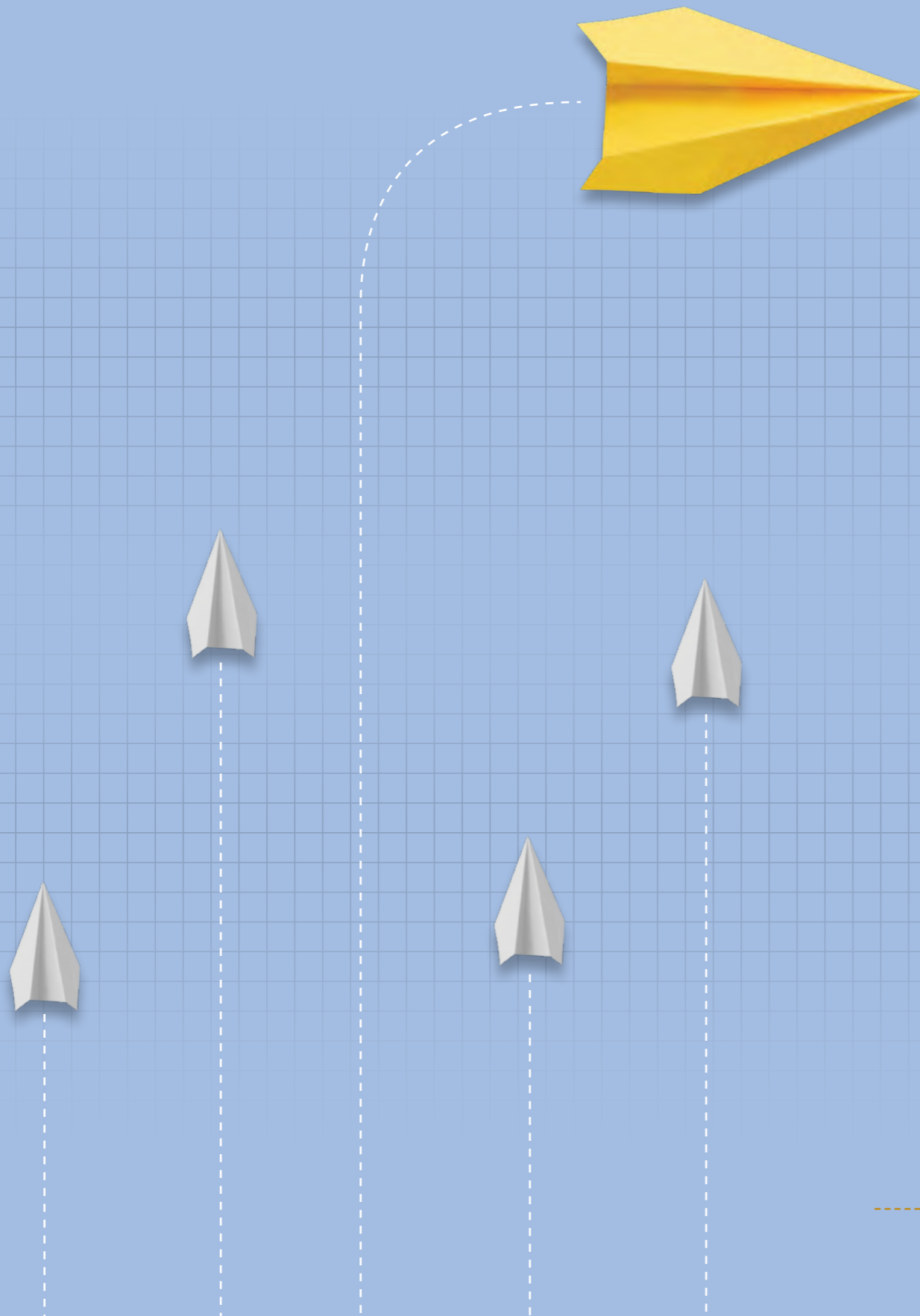

Φυλλάδιο κοινών δυσκολιών
δυσνητικών αιτούντων και δικαιούχων
που υλοποιούν έργα LIFE
και βασικών κατευθυντήριων γραμμών
για την αντιμετώπισή τους

Ίδρυση και Λειτουργία της Ελληνικής Task Force για το Πρόγραμμα LIFE
«LIFE14 CAP/GR/000003 – GR LTF»

Το Πρόγραμμα LIFE αποτελεί το χρηματοδοτικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για έργα που σχετίζονται με το περιβάλλον, τη διατήρηση της φύσης και την κλιματική αλλαγή σε όλη την Ευρώπη. Στην Ελλάδα, κατά το διάστημα 1992-2020 χρηματοδοτήθηκαν 262 έργα LIFE με Έλληνα συντονιστή και συνολικό προϋπολογισμό 426 εκατομμύρια €.

Η Ελληνική Task Force για το Πρόγραμμα LIFE (GR LTF) δημιουργήθηκε το 2016 μέσω του Έργου LIFE Οικοδόμησης Δυναμικού της Ελλάδας (LIFE14 CAP/GR/000003). Στο πλαίσιο των δράσεων υποστήριξης τρεχόντων και ολοκληρωμένων έργων LIFE, καθώς και της ευρύτερης προσπάθειας για αξιοποίηση της γνώσης και των εμπειριών των φορέων που υλοποιούν έργα LIFE, η ομάδα ετοίμασε το παρόν φυλλάδιο κοινών δυσκολιών, οι οποίες προκύπτουν στους δυνητικούς αιτούντες και τους δικαιούχους φορείς και βασικών κατευθυντήριων γραμμών για την αντιμετώπισή τους, σχετικά με οικονομικά – χρηματοδοτικά, διαχειριστικά και τεχνικά θέματα που μπορεί να ανακύψουν στην πορεία ανάπτυξης ενός έργου.

Για την ανάπτυξη του φυλλαδίου χρησιμοποιήθηκαν πληροφορίες και λεπτομερείς καταγραφές κατόπιν επικοινωνίας με περισσότερους από 40 φορείς (Ιδιωτικούς φορείς, Υπουργεία, Δήμους, Περιφέρειες, Πανεπιστήμια, Ερευνητικούς φορείς, ΜΚΟ), αλλά και με την πλειονότητα των τρεχόντων έργων LIFE κατά την περίοδο 2016-2020.

Στόχος του φυλλαδίου είναι να απλοποιήσει τη διαδικασία υλοποίησης ενός έργου LIFE, διευκολύνοντας τους δυνητικά δικαιούχους αλλά και καθιστώντας πιο αποδοτικά από περιβαλλοντικής, κοινωνικής και οικονομικής πλευράς τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Τα έργα LIFE επιδεικνύουν μεγάλη ποικιλία στα αντικείμενα τα οποία πραγματεύονται. Εξαιτίας της μακροχρόνιας παρουσίας τους και των σχετικά σταθερών απαιτήσεων που δημιουργούν προς τους δικαιούχους, εμφανίζουν κοινές δυσκολίες με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους.

Η κατηγοριοποίηση των δυσκολιών/ζητημάτων σχετίζεται με το είδος του φορέα, το είδος της δράσης, καθώς και τον ρόλο του φορέα στο έργο.

Οικονομικές – Χρηματοδοτικές Δυσκολίες

Κανόνας του 2% (για δημόσιους φορείς)

Στα έργα όπου εμπλέκονται δημόσιοι φορείς ως συντονιστές ή/και συνδικαιούχοι, το άθροισμα της χρηματοδοτικής συνεισφοράς τους (ιδία συμμετοχή) στον προϋπολογισμό του έργου πρέπει να ξεπερνά (κατά 2% τουλάχιστον) το άθροισμα του κόστους αμοιβών προσωπικού που δεν θεωρείται πρόσθετο. Ο κανόνας του 2% δεν δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα στους φορείς. Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να μην γίνεται εύκολα κατανοητός (κυρίως από φορείς της τοπικής Αυτοδιοίκησης, π.χ. Δήμους, Περιφέρειες) κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας της πρότασης, αλλά στη συνέχεια και με τη βοήθεια της Εξωτερικής Ομάδας Παρακολούθησης (NEEMO) παρέχονται διευκρινίσεις και αποκαθίστανται προβλήματα κατά την υλοποίηση της πρότασης. Φορείς όπως Πανεπιστήμια (μέσω των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας - ΕΛΚΕ) διαθέτουν μεγαλύτερη εξοικείωση, καλύπτοντας επαρκώς την ίδια συμμετοχή του φορέα. Σε κάθε περίπτωση οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι συνολικά το ποσό συνεισφοράς από ίδιους πόρους (με την ιδιότητα του συντονιστή δικαιούχου ή/και του συνδικαιούχου) στον προϋπολογισμό του έργου πρέπει να υπερβαίνει (κατά 2% τουλάχιστον) το ποσό των μισθολογικών εξόδων για το μόνιμο προσωπικό που χρεώνεται στο έργο.

Αδυναμία αυτοχρηματοδότησης δράσεων και έλλειψη οικονομικών πόρων

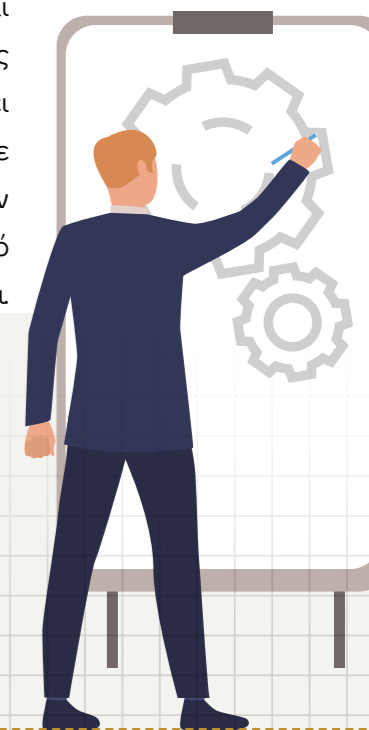
Οι φορείς καλούνται κατά το σχεδιασμό μιας πρότασης LIFE αλλά και κατά την υλοποίηση να εξασφαλίσουν ένα ποσοστό αυτοχρηματοδότησης του έργου (από 25% έως 45% ανάλογα με το υπο-πρόγραμμα υποβολής). Το γεγονός αυτό αποτελεί μια συνήθη δυσκολία ιδιαίτερα για τους ιδιωτικούς φορείς όπου οι οικονομικοί πόροι είναι πιο περιορισμένοι (ΜΚΟ, ιδιωτικές εταιρίες). Σπάνια η κάλυψη της ίδιας συμμετοχής είναι εξασφαλισμένη από πριν και τις περισσότερες φορές γίνεται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω πρόσθετης χρηματοδότησης από ιδρύματα, ιδιώτες, κάλυψη από άλλους εταίρους, τραπεζικό δανεισμό, καθώς και από τη συνεισφορά του Πράσινου Ταμείου. Οι ιδιωτικοί φορείς για την προσπέλαση αυτής της δυσκολίας θα μπορούσαν να αναζητήσουν επιπροσθέτως άλλα εργαλεία συγχρηματοδότησης (όπως μηχανισμοί co-funding, fundraising ή δίκτυα φορέων συγχρηματοδότησης). Στους ιδιωτικούς φορείς η κάλυψη της ίδιας συμμετοχής γίνεται μετά από έγκριση ετήσιου προϋπολογισμού, ενώ κατά την εξέλιξη του έργου η χορήγηση της πρώτης δόσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή βοηθά αρκετά στην υλοποίηση και τη ρευστότητα. Ειδικότερα, σε ερευνητικούς φορείς και πανεπιστήμια προκύπτουν πρόσθετοι περιορισμοί λόγω εσωτερικών κανονισμών των φορέων αναφορικά με τα ποσοστά χρέωσης ως ίδια συμμετοχή από μισθούς δημοσίων υπαλλήλων (συνήθως το 30% έως 50% του παραγωγικού χρόνου των δημοσίων υπαλλήλων στα έργα που απαιτούν ίδια συμμετοχή) και η αυτοχρηματοδότηση καταλήγει δύσκολη. Στην αντιμετώπιση του προβλήματος έχει συμβάλει πολύ το Πράσινο Ταμείο (Εθνικό Σημείο Επαφής για το Πρόγραμμα LIFE/Περιβάλλον), μέσα από την έγκριση, σε ετήσια βάση, συγχρηματοδότησης τρεχόντων έργων LIFE, προς όλους τους δικαιούχους έργων LIFE (πλην των ιδιωτικών φορέων). Σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, προβλήματα παρατηρούνται μόνο από φορείς οι οποίοι δεν έχουν διαθέσιμα ταμειακά αποθέματα.

Υπολογισμός ημερομίσθιου (daily rate)

Το ημερομίσθιο για κάθε μέλος του προσωπικού στο Πρόγραμμα LIFE υπολογίζεται βάσει των ακαθάριστων αποδοχών συν τις υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τις λοιπές νόμιμες κρατήσεις (υπό την προϋπόθεση ότι οι κρατήσεις αυτές είναι σύμφωνες με τη συνήθη πολιτική του δικαιούχου όσον αφορά στις αμοιβές). Ο υπολογισμός του ημερομίσθιου πρέπει να γίνεται βασιζόμενος σε πραγματικά δεδομένα. Συχνά προβλήματα τα οποία αφορούν από κοινού όλους τους φορείς (δημόσιους και ιδιωτικούς), παρουσιάζονται όταν στην πρόταση του έργου έχουν δηλωθεί διαφορετικά ημερομίσθια των πραγματικών και μετά χρειάζονται επανακαθορισμό. Επίσης, αρκετές φορές συμβαίνει αντικατάσταση προσωπικού με νέο, το οποίο έχει σημαντικά υψηλότερο ημερομίσθιο σε σχέση με το αρχικό, για να φέρει εις πέρας μια προβλεπόμενη εργασία. Τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να είναι τεκμηριωμένες από τεχνικής άποψης, ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να θεωρηθούν οι επιπλέον δαπάνες μη επιλέξιμες.

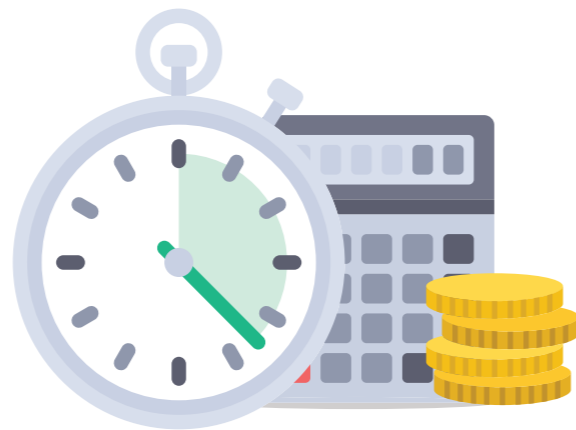
Αναφορικά με τους εργαζόμενους που αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών, η διαδικασία καθορισμού του ημερομίσθιου είναι πιο ξεκάθαρη, ωστόσο δυσκολίες για τον καθορισμό του προκύπτουν σε περιπτώσεις εργαζόμενων του δημοσίου με υπερωριακή απασχόληση (όπου οι υπερωρίες καταβάλλονται συχνά μερικούς μήνες αργότερα), καθώς και στους εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα οι οποίοι emπίπτουν στον ΕΦΚΑ και λαμβάνουν πρόσθετα επιδόματα ή δώρα (όπου καταβάλλονται συνήθως στο τέλος του χρόνου). Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να συμβαδίζει το σύστημα καταγραφής χρονοχρέωσης (timesheets) με την κατάσταση μισθοδοτικής δαπάνης και το ημερομίσθιο να είναι κυμαινόμενο και να διαφοροποιείται κάποιους μήνες. Κατά κανόνα το σύστημα χρονοχρέωσης θα πρέπει να αποτυπώνει τις πραγματικές ώρες εργασίας. Προβλήματα παρατηρούνται επίσης σε ιδιωτικούς φορείς όπου ο υπολογισμός του ημερομίσθιου γίνεται με βάση τον συμφωνημένο χρόνο εργασίας, όχι απαραίτητα με βάση τον πραγματικό χρόνο εργασίας, που μπορεί να υπερβαίνει τον τυπικό, αλλά δεν αμείβεται.

Φύλλα χρονοχρέωσης (timesheets)

Στα φύλλα χρονοχρέωσης οι εργαζόμενοι καλούνται να καταγράφουν τον πραγματικό χρόνο απασχόλησής τους στο έργο. Η ακρίβεια με την οποία καταγράφονται οι ώρες απασχόλησης στο έργο/δράση μπορεί να είναι μέχρι και μισό ακέραιο, δηλαδή 0,5 της ώρας. Εγγραφή π.χ. 6,25 ώρες δεν γίνεται αποδεκτή. Αναφορικά με τη συμπλήρωση των φύλλων χρονοχρέωσης, όλοι οι φορείς (ιδιωτικοί και δημόσιοι) θεωρούν ότι είναι μια χρονοβόρα διαδικασία, η οποία απαιτεί ανάλυση σε βάθος, μιας και ο πραγματικός χρόνος εργασίας διαφοροποιείται τακτικά από αυτόν που περιγράφεται στις συμβάσεις. Στις περιπτώσεις που οι εργαζόμενοι απασχολούνται και σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα έργα, η διαδικασία γίνεται λίγο πιο περίπλοκη, μιας και χρησιμοποιείται ένα φύλλο χρονοχρέωσης που περιλαμβάνει όλες τις ώρες εργασίας και από τα υπόλοιπα έργα. Η ύπαρξη ενός συνεργάτη ο οποίος θα αναλάβει το συντονισμό, τη συγκέντρωση των φύλλων χρονοχρέωσης και τον έλεγχο των οικονομικών μέσα στο έργο είναι μια λύση, η οποία διευκολύνει όλους τους συνδικαιούχους. Σε κάθε περίπτωση οι κατευθύνσεις της NEEMO δύνανται να δώσουν λύσεις σε κάθε πρόβλημα.

Σε φορείς όπως οι ΜΚΟ, η καταγραφή σε ημερήσια ή εβδομαδιαία βάση της κατανομής του εργάσιμου χρόνου σε διαφορετικές δράσεις ή έργα είναι πιο δύσκολη μιας και οι εργαζόμενοι περνούν μεγάλα διαστήματα στο πεδίο ή ταξιδεύουν συχνά. Η επεξεργασία όλων αυτών των δεδομένων ενέχει το ρίσκο λάθος υπολογισμών και αρκετοί φορείς έχουν αναπτύξει δικό τους σύστημα χρονοχρέωσης προσαρμοσμένο στις ανάγκες του φορέα, πράξη αποδεκτή στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE.

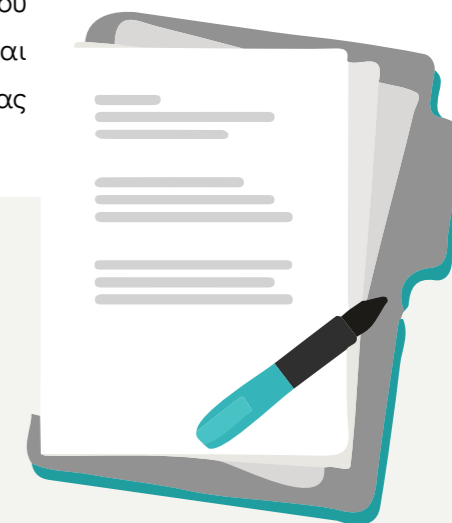

Λοιπά οικονομικά-χρηματοδοτικά ζητήματα

Το Πρόγραμμα LIFE ομολογουμένως απαιτεί διαχειριστικό χρόνο. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητο να συγκεντρώνονται όλα τα παραστατικά τα οποία πρέπει να συμφωνούν με τις δαπάνες που έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό της πρότασης. Οι αποκλίσεις συζητούνται με τον συντονιστή αλλά εφόσον είναι λογικές και συνάδουν με τους στόχους του έργου υπάρχει σχετική ευελιξία. Σε κάθε περίπτωση, ο τελικός έλεγχος επιλεξιμότητας των δαπανών γίνεται στη λήξη του έργου. Επιπλέον, οι έλεγχοι για τα οικονομικά και χρηματοδοτικά ζητήματα είναι τακτικοί. Ωστόσο τα τελευταία χρόνια η EASME έχει διευκολύνει κατά πολύ τη διαδικασία των ελέγχων, μειώνοντας τα γραφειοκρατικά ζητήματα.

Μια δυσκολία η οποία ανακύπτει σε πολλούς φορείς είναι ότι λόγω μη ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος, η αποπληρωμή όλων των δαπανών του έργου πριν την αποπληρωμή από την ΕΕ ουσιαστικά αυξάνει προσωρινά την ίδια συμμετοχή. Συχνά η ροή χρηματοδότησης είναι ανισοβαρής σε σχέση με τις δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν την συγκεκριμένη περίοδο. Επίσης, σε θέματα προγραμματισμού, τα οποία σχετίζονται με χρηματοοικονομικά ζητήματα, θα πρέπει να προβλέπονται και οι απαραίτητοι χρόνοι για αδειοδοτήσεις. Πολλές φορές οι αδειοδοτήσεις καθυστερούν, με αποτέλεσμα να έχουν οικονομικό αντίκτυπο στο έργο (π.χ. αγορά εξοπλισμού) και συνεπώς να μένουν ποσά που δεν απορροφούνται.

Σε γενικές γραμμές ο συντονιστής του έργου θα πρέπει να έχει σε εποπτεία όλους τους συνδικαιούχους και να παρακολουθεί τα χρονοδιαγράμματα, την εξέλιξη των δράσεων και την απορρόφηση των πόρων. Τέλος, αναφορικά με τους ερευνητικούς φορείς και τα πανεπιστήμια, προκύπτει ότι το προσωπικό τους θα πρέπει να διαθέτει κάποιον Οδηγό για την υποστήριξη των έργων LIFE ως προς τα οικονομικά και χρηματοδοτικά θέματα. Η πρόθεση και προσπάθεια μεμονωμένων ατόμων και αυτή του Επιστημονικού Υπεύθυνου δεν επαρκεί, ενώ ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στις εσωτερικές διαδικασίες και τους κανονισμούς λειτουργίας των ΕΛΚΕ.

Διαχειριστικές Δυσκολίες

Προβλήματα ερμηνείας της πρότασης και δυσκολία εφαρμογής των δράσεων

Οι δυσκολίες που προκύπτουν στη διάρκεια υλοποίησης ενός έργου έχουν πολύ συχνά τις ρίζες τους στον τρόπο με τον οποίο συντάχθηκε η πρόταση ή στον τρόπο με τον οποίο ερμηνεύεται το κείμενο της πρότασης από τους δικαιούχους. Συνήθη προβλήματα αφορούν σε υπερ-φιλόδοξες προτάσεις που υπόσχονται υιοθέτηση πρακτικών ή/και αποτελεσμάτων από δημόσιους φορείς, οι οποίοι στη συνέχεια αδυνατούν να το πράξουν είτε για λόγους αρμοδιότητας, είτε για λόγους άγνοιας της εν λόγω υποχρέωσής τους βάσει της πρότασης. Αρκετές φορές επίσης, υπάρχουν δράσεις μέσα στις προτάσεις οι οποίες δεν κάνουν ξεκάθαρο στους δικαιούχους ποια είναι η εμπλοκή τους, τι καλούνται να υλοποιήσουν, ποιος είναι ο βαθμός ευθύνης τους για την εν λόγω δράση, ποια είναι η φύση και το περιεχόμενο των παραδοτέων, καθώς και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Η κακή περιγραφή των δράσεων μπορεί να οδηγήσει συχνά σε κακής ποιότητας παραδοτέα που δεν ανταποκρίνονται στις ποιοτικές προδιαγραφές του έργου ή σε λάθη ή/και παραλήψεις. Ως αποτέλεσμα είναι οι δαπάνες που σχετίζονται με τις εν λόγω ενέργειες να μην είναι πλήρως επιλέξιμες. Επιπλέον, τα έργα οδηγούνται αναγκαστικά είτε σε παρατάσεις της διάρκειάς τους, είτε στο να μην υλοποιούνται οι δράσεις στο 100%.

Επίσης, η συμμετοχή δημοσίων φορέων (φορέων κεντρικής διοίκησης, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ και ΟΤΑ) στο σχήμα ενός έργου δημιουργεί συχνά δυσκολίες εφαρμογής των δράσεων λόγω της πολυπλοκότητας των διαδικασιών που ακολουθούν οι συγκεκριμένοι φορείς. Πέραν αυτού, πιθανές καθυστερήσεις στην υλοποίηση των δράσεων οφείλονται τακτικά και σε καθυστερήσεις λόγω αλλαγής διοικήσεων ή και πολιτικών εκλογών, αντίστοιχα για όλους τους φορείς.

Αναδιτύπωση στόχων, δράσεων, μέσων και αποτελεσμάτων του έργου

Οι στόχοι που επιτυγχάνονται από τις δράσεις των έργων, όταν αποτελούν τον πυρήνα του φυσικού αντικειμένου (core objectives) δεν μπορούν να τροποποιηθούν, παρά μόνο στην περίπτωση που βελτιώνεται ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος του έργου, χωρίς όμως να αυξάνεται η συνεισφορά της ΕΕ σε αυτό. Οι δράσεις με τις οποίες επιτυγχάνονται οι στόχοι του έργου και σχετίζονται με τα μέσα που χρησιμοποιούνται για αυτόν τον σκοπό, μπορούν να διαφοροποιηθούν σε συνεννόηση με την ΕΑΣΜΕ, υπό την προϋπόθεση ότι οι στόχοι παραμένουν οι ίδιοι και επιτυγχάνονται στον ίδιο ή σε μεγαλύτερο βαθμό, χωρίς να επηρεάζεται ριζικά ο προϋπολογισμός του έργου. Μια συνήθης σχετική πρακτική είναι η διενέργεια ετήσιας αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης του έργου, στην οποία καταγράφονται οι αποκλίσεις και οι αδυναμίες στο σχετικό διάστημα υλοποίησης και αποφασίζονται οι αναγκαίες αναπροσαρμογές. Σε κάποιες περιπτώσεις, κατά την κατάρτιση της πρότασης και του προϋπολογισμού δεν γίνεται λεπτομερής έρευνα κόστους υλικών ή αμοιβής εξωτερικού συνεργάτη, με αποτέλεσμα να προκύπτει στην πορεία ανάγκη αναπροσαρμογής του προϋπολογισμού. Ο λόγος είναι ότι ο χρόνος που αναλώνεται για τη συγγραφή της πρότασης είναι μικρός. Σε επίπεδο Ελλάδας και λόγω των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν τα τελευταία χρόνια στη χώρα, παρέχεται μεγαλύτερο επίπεδο ευελιξίας προς όλους τους φορείς. Τροποποιήσεις και αναπροσαρμογές απαιτούνται περισσότερο στα έργα Φύσης και Βιοποικιλότητας λόγω των μεταβαλλόμενων συνθηκών των οικοτόπων και της διαχείρισης των υπό μελέτη ειδών.

Έλλειψη ικανοτήτων φορέων σε ανθρώπινο και οικονομικό δυναμικό

Συχνά παρατηρείται το φαινόμενο οι δικαιούχοι να αναλαμβάνουν την υλοποίηση δράσεων, οι οποίες ξεπερνούν το δυναμικό τους, τόσο σε ανθρώπινο, όσο και σε οικονομικό και γνωστικό επίπεδο. Με το ξεκίνημα των έργων, ιδιαίτερα οι δημόσιοι φορείς, έρχονται αντιμέτωποι με έναν μεγάλο φόρτο εργασιών που το μόνιμο προσωπικό τους, έχοντας ήδη ανειλημμένες υποχρεώσεις, δυσκολεύεται να φέρει σε πέρας. Όταν οι δυσκολίες αφορούν σε διαχειριστικά ζητήματα του έργου, μπορούν με την πάροδο του χρόνου και βοήθεια από τους συνδικαιούχους, να επιλυθούν και ο φορέας να ανταπεξέλθει. Όταν όμως ανατίθενται στον φορέα παραδοτέα για τα οποία απαιτείται τεχνογνωσία που δεν είναι διαθέσιμη, τότε δημιουργούνται μεγάλες καθυστερήσεις στην ολοκλήρωσή τους και συχνά η ποιότητα αυτών δεν είναι η απαιτούμενη. Το πρόβλημα της έλλειψης ικανοτήτων συνδέεται συχνά με το πρόβλημα της κακής επιλογής φορέων στην σύμπραξη ομάδας του έργου. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων έλλειψης ικανοτήτων από τους φορείς, νέες προσλήψεις από έμπειρα στελέχη με την κατάλληλη γνώση είναι επιβεβλημένες, ωστόσο οι διαγωνιστικές διαδικασίες μπορεί να είναι χρονοβόρες. Κομβικός είναι και ο ρόλος του συντονιστή του έργου που οφείλει, κατά την έναρξη του έργου και σε συνεργασία με κάθε εταίρο, να διαπιστώσει ελλείψεις και αδυναμίες και ακολούθως να συμφωνήσει μαζί τους ως προς τις απαιτούμενες αναπροσαρμογές με στόχο τη διασφάλιση ελάχιστης απαιτούμενης ομοιογένειας στα θέματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού και πόρων. Τέλος, στους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης το ποσοστό υποστελέχωσης των υπηρεσιών είναι πολύ υψηλό και συνδυαζόμενο με τις αργές μη τυποποιημένες διαδικασίες εσωτερικής λειτουργίας δημιουργεί σημαντικές καθυστερήσεις στα χρονοδιαγράμματα του έργου.

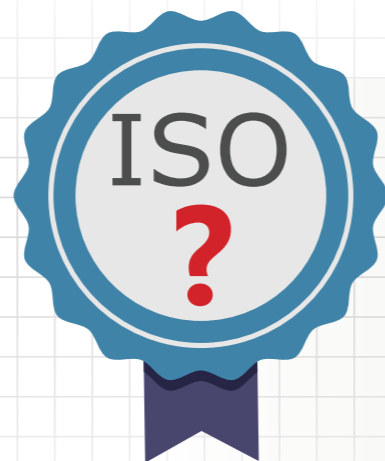

Ποιότητα της ομάδας έργου, βαθμός καταλληλότητας φορέα/προσωπικού βάσει γνωστικών δυνατοτήτων

Ο τρόπος με τον οποίο επιλέγονται οι φορείς που θα συμμετάσχουν σε ένα έργο LIFE, καθώς και ο ρόλος που καλούνται να διαδραματίσουν σε αυτό, είναι υψίστης σημασίας για την επιτυχή έκβαση του έργου. Τα προβλήματα που σχετίζονται με την κακή επιλογή των παραπάνω είναι τα ακόλουθα:

- Φορέας που αναλαμβάνει δράσεις έξω από τις γνωστικές του δυνατότητες και δεν μπορεί να τις ολοκληρώσει. Συνήθη παραδείγματα αποτελούν παραδοτέα όπως η αξιολόγηση των κοινωνικο-οικονομικών επιπτώσεων του έργου, η επικοινωνιακή στρατηγική κ.ά. τα οποία πρέπει να αναλαμβάνονται από καταρτισμένους φορείς (π.χ. εταιρεία επικοινωνίας για διάχυση αποτελεσμάτων) και όχι να υλοποιούνται από τους φορείς που δεν έχουν το επιστημονικό υπόβαθρο για να παράγουν ένα ποιοτικό παραδοτέο. Εναλλακτικά, θα πρέπει να προσλαμβάνονται εξωτερικοί συνεργάτες με ανάλογη εμπειρία σε παρόμοια θέματα.
- Φορέας από χώρα του εξωτερικού, ο οποίος επιλέχθηκε χωρίς να υπάρχει προηγούμενη συνεργασία ή σύσταση και δημιουργεί προβλήματα στο έργο με την έλλειψη αξιοπιστίας του και την έλλειψη συνεργασίας. Σε κάποιες περιπτώσεις έργα έχουν αναγκαστεί να αντικαταστήσουν δικαιούχους, ενώ συχνά έρχονται σε αντιδικία με φορείς για θέματα οικονομικής φύσεως.
- Η τοποθέτηση δημόσιου φορέα στη θέση του συντονιστή έργου τις περισσότερες φορές δημιουργεί διαχειριστικά προβλήματα εξαιτίας των αργών γραφειοκρατικών διαδικασιών από τις οποίες διέπεται.
- Ο βαθμός δέσμευσης του φορέα με το έργο (ownership), συχνά, στους δημόσιους φορείς μεταβάλλεται, εξαιτίας των αλλαγών στους πολιτικούς προϊσταμένους, που επηρεάζουν την πορεία του φορέα μέσα στο έργο π.χ. αλλαγή δημάρχου, περιφερειάρχη, υπουργού κλπ. Πολλές φορές οι διοικήσεις μεταβάλλουν τις προτεραιότητες του φορέα και τη βαρύτητα που δίνεται σε ένα έργο. Αυτό, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι μπορεί ο φορέας να είναι και συντονιστής του έργου, μπορεί να αποβεί καταστροφικό για τη συνέχισή του. Ο μοναδικός τρόπος επίλυσης τέτοιων φαινομένων είναι ο συντονιστής να μιλήσει έγκαιρα με τον εταίρο σε διάφορα επίπεδα (πολιτική ηγεσία, υψηλά κλιμάκια διοίκησης, ομάδα έργου), συζητώντας τις δυσκολίες προσαρμογής των προτεραιοτήτων τους με βάση τις υποχρεώσεις του έργου και τους τρόπους διαχείρισης.

Στους δημόσιους φορείς, ανάλογα με το στελεχιακό δυναμικό, συστήνεται να υπάρχουν εξωτερικές ομάδες στελεχών, με σκοπό την συμμετοχή και την διοικητική συνεισφορά σε ευρωπαϊκά προγράμματα και ειδικότερα στο Πρόγραμμα LIFE.

Έλλειψη υπευθυνότητας του φορέα απέναντι στις υποχρεώσεις του

Η έλλειψη υπευθυνότητας ενός φορέα απέναντι στις υποχρεώσεις του που απορρέουν από την πρόταση και τη Σύμβαση Επιχορήγησης ενός έργου αποτελεί πρόβλημα για τα έργα LIFE. Αυτή η έλλειψη μπορεί να οφείλεται σε λόγους, όπως η μικρή οικονομική δέσμευση στο έργο ή η αδυναμία και έλλειψη ικανοτήτων. Όταν ένας φορέας (κυρίως δημόσιος) μπορεί να συμμετέχει σε ένα έργο LIFE με το μεγαλύτερο ποσοστό της ίδιας συμμετοχής του να καλύπτεται από μόνιμο προσωπικό, όταν συνδυαστικά χαθεί και η δέσμευση του φορέα στο έργο εξαιτίας κάποιας αλλαγής στην διοίκηση, τότε αυτός μπορεί να οδηγηθεί σε ανεύθυνη συμπεριφορά, καθυστερώντας παραδοτέα και αδιαφορώντας για τη συνέχιση του έργου. Αυτό συμβαίνει δεδομένης της ελάχιστης οικονομικής επιβάρυνσης που μπορεί να προκύψει από την παύση του έργου και την επιστροφή πόρων πίσω στην ΕΕ από το έργο. Σε μια τέτοια περίπτωση, η επιβάρυνση που μπορεί να προκύψει στους υπόλοιπους εταίρους ενδέχεται να είναι καταστροφική.

Επίσης, η έλλειψη υπευθυνότητας συχνά μπορεί να εκφράζεται από έναν συντονιστή φορέα όταν για διαχειριστή έργου ορίζει ένα στέλεχος του φορέα, το οποίο είναι ήδη επιφορτισμένο με πάρα πολλές υποχρεώσεις και ρόλους, όντας στην κορυφή της ιεραρχίας αυτού. Ο διαχειριστής θα πρέπει να είναι αυτός που ασχολείται ουσιαστικά με το έργο σε μεγάλο βαθμό. Ασφαλώς σε όλο το σχήμα των εταίρων του έργου θα πρέπει να οριστούν διαχειριστές για κάθε φορέα.

Κακή εκτίμηση κινδύνων υλοποίησης του έργου

Η πλατφόρμα ηλεκτρονικής υποβολής πρότασης LIFE (e-Proposal) περιέχει πεδίο, στο οποίο ζητά από τους αιτούντες να συμπληρώσουν τους κινδύνους, που οι ίδιοι νομίζουν ότι μπορεί να αντιμετωπίσει το έργο τους κατά τη διάρκεια υλοποίησής του. Το περιεχόμενο αυτού του πεδίου πρέπει να περιλαμβάνει τα ουσιαστικά ορθολογικά ζητήματα-ρίσκα, αποτελώντας προϊόν σκέψης και συνεργασίας για το έργο. Αν δεν περιγράφονται επαρκώς οι κίνδυνοι τότε σε επίπεδο προετοιμασίας της πρότασης το έργο μπορεί να αποσπάσει θετικά σχόλια από την επιτροπή αξιολόγησης. Όμως όταν τελικά στο στάδιο υλοποίησης προκύψει ένας από τους κινδύνους που δεν αναφέρεται ή αναφέρεται πλημμελώς, τα σχέδια αντιμετώπισής του δεν είναι επαρκή ή δεν εφαρμόζονται οι απαραίτητες λύσεις, θα προκύψει αρνητικός αντίκτυπος στο έργο. Η μεθοδική παρακολούθηση των κινδύνων που αντιμετωπίζει ένα έργο αποτελεί ιδιαίτερο επιστημονικό αντικείμενο και παρ' ότι σε επίπεδο εκτιμήσεων στο στάδιο της πρότασης ένας συγγραφέας μπορεί να τους καταγράψει, στη διάρκεια της υλοποίησης είναι απαραίτητη η συμμετοχή ενός επαγγελματία για την επίλυσή τους.

Οι καθυστερήσεις υλοποίησης προγραμματικών συμβάσεων και διαγωνιστικών διαδικασιών για φορείς του δημοσίου (N.4412/2016) πρέπει να εκτιμώνται εις βάθος. Ενδεικτικά, η κακή εκτίμηση κινδύνων τις περισσότερες φορές οδηγεί ένα έργο σε καθυστερήσεις που οφείλονται για παράδειγμα στη διαδικασία προμήθειας εξοπλισμού. Ένα άλλο παράδειγμα είναι ότι κατά τη διάρκεια προετοιμασίας της πρότασης, δεν γίνεται σωστή εκτίμηση των δυσκολιών αδειοδότησης. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να υπάρχει έγκαιρη ενημέρωση ή/και εμπλοκή των αρμόδιων αρχών στο έργο.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι από τη φάση υποβολής μιας πρότασης μέχρι την έγκριση και ολοκλήρωση υλοποίησης του έργου περνάει συνήθως 5 έτη. Η ρευστή κατάσταση στην οικονομία και στις διαδικασίες διαχείρισης οικονομικών πόρων στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης της τελευταίας δεκαετίας, καθιστά συχνά για όλους τους φορείς δύσκολη οποιαδήποτε πρόβλεψη για δυσχέρειες και δυσκολίες στην υλοποίηση ενός έργου, τόσο από τεχνική όσο και από οικονομική άποψη. Όταν εμφανίζονται νέοι σημαντικοί κίνδυνοι, ο κάθε εταίρος, σε στενή συνεργασία με τον συντονιστή, θα πρέπει να συμφωνούν από κοινού σε ένα συνολικό πλάνο αντιμετώπισής τους. Στις περιπτώσεις που οι εμφανιζόμενοι κίνδυνοι απειλούν την ομαλή πορεία του έργου, ή η αντιμετώπισή τους απαιτεί σημαντικές αλλαγές, το πλάνο αυτό πρέπει να επικοινωνείται στους επιβλέποντες του έργου και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανοιχτά και σε πνεύμα καλής συνεργασίας.

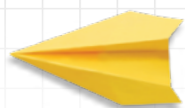

Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση προγραμματισμένων δράσεων-παραδοτέων του φορέα

Ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν σχεδόν όλα τα Ελληνικά έργα LIFE και που οφείλεται σε άλλους παράγοντες, είναι οι καθυστερήσεις. Καθυστερήσεις προκύπτουν άμεσα με τις δυσλειτουργίες πρωτίστως των υπηρεσιών που αδειοδοτούν. Η συντριπτική πλειοψηφία των Ελληνικών έργων LIFE αιτείται παράταση διάρκειας, ώστε να μπορέσει να ολοκληρώσει τις υποσχόμενες δράσεις. Σε κάποιες περιπτώσεις μια παράταση είναι αρκετή για να βοηθήσει στην ολοκλήρωση του έργου. Μερικές φορές οι καθυστερήσεις είναι τόσες, ώστε ενώ μπορεί να ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο του έργου, να μην απομένει επαρκής χρόνος για την παρακολούθηση του αντικτύπου του. Αυτό είναι ιδιαίτερα προβληματικό στοιχείο σε έργα Φύσης και Βιοποικιλότητας, όπου η παρακολούθηση των αποτελεσμάτων έχει μεγάλη βαρύτητα και η αποτυχία επίτευξής της μπορεί να οδηγήσει την Επιτροπή σε μείωση της επιδότησης. Στους δημόσιους φορείς, οι καθυστερήσεις και οι παρατάσεις είναι δεδομένες λόγω γραφειοκρατίας του δημόσιου λογιστικού συστήματος (έλεγχοι τιμολογίων, προέγκριση κινήσεων, ημερολόγιο δραστηριότητας), ενώ οι καθυστερήσεις αντικατοπτρίζονται και στους εργαζομένους οι οποίοι είναι απρόθυμοι να πληρώνονται για αναδρομικές δαπάνες.

Στις περιπτώσεις που προβλέπεται αγορά ή μίσθωση γης (στα έργα Φύσης και Βιοποικιλότητας και Κλιματικής Αλλαγής), δύναται να προκύψουν καθυστερήσεις λόγω του πολυσύνθετου ιδιοκτησιακού καθεστώτος κατά περίπτωση. Συνεπώς σημειώνονται καθυστερήσεις στην έναρξη των κυρίων εργασιών πεδίου των αντίστοιχων διαχειριστικών δράσεων. Αυτό μπορεί να προβλεφθεί στους κινδύνους και να υπάρχει πρόβλεψη για επιπλέον χρόνο (buffer time). Επιπλέον, ένας ακόμα παράγοντας που αφορά στις δράσεις πεδίου και ανάπτυξης υποδομών είναι οι απρόβλεπτες καιρικές συνθήκες που οδηγούν σε μη εφικτή ή έγκαιρη ολοκλήρωση δράσεων του έργου.

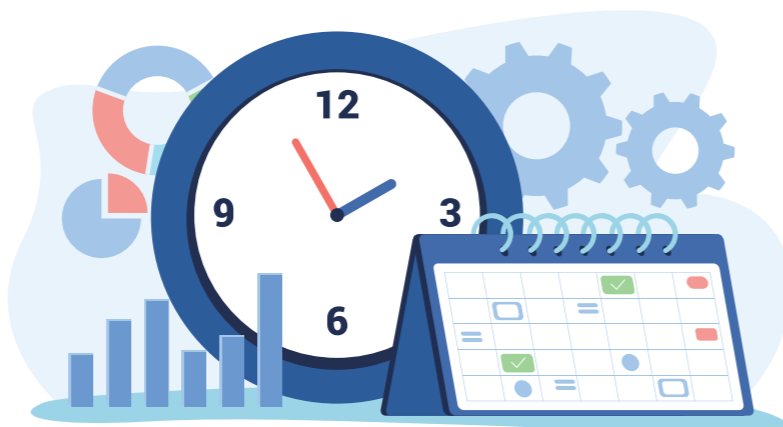
Για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων συνιστάται: (α) Η διατύπωση αιτήματος αποστολής υποστηρικτικής επιστολής από τους αρμόδιους για την αδειοδότηση φορείς κατά το στάδιο υποβολής της πρότασης, (β) Η επισκόπηση του κανονιστικού πλαισίου σχετικά με τα έργα που χρειάζονται αδειοδότηση και επικοινωνία με τους αρμόδιους φορείς, (γ) Ο έλεγχος του ιδιοκτησιακού καθεστώτος για περιοχές ή κτίρια στα οποία θα γίνουν επεμβάσεις στο πλαίσιο ενός έργου, (δ) Η καταγραφή και έγκαιρη επικοινωνία με εκείνους τους φορείς που έχουν τη δικαιοδοσία να εκπονήσουν μελέτες σχετικές με το έργο, (ε) Η καλλιέργεια πνεύματος συνιδιοκτησίας του έργου στους φορείς που εμπλέκονται στα παραπάνω, μέσα από την συμμετοχή τους στο έργο με την ιδιότητα είτε των εταίρων είτε των μελών στην Επιτροπή Παρακολούθησης είτε των εμπλεκόμενων φορέων.

Αδυναμία εκπλήρωσης προθεσμιών για την τήρηση οικονομικού και φυσικού αντικειμένου

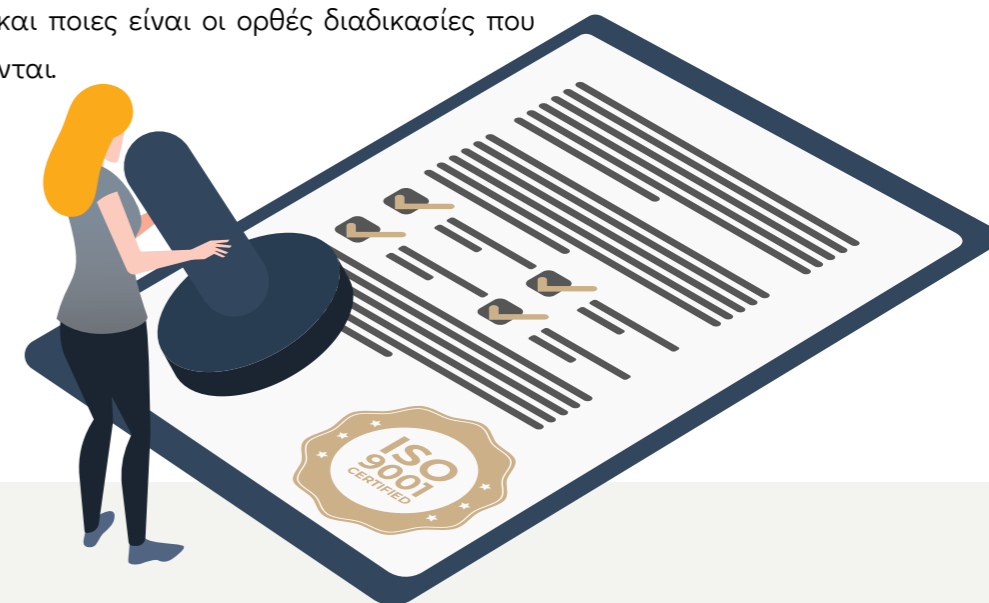
Η αδυναμία εκπλήρωσης προθεσμιών συνδέεται στενά με τις καθυστερήσεις και δημιουργεί προβλήματα στο έργο αναφορικά με τις υποχρεώσεις που έχει απέναντι στην EASME και την ΕΕ, σχετικά με την υποβολή εκθέσεων του οικονομικού και του φυσικού αντικειμένου.

Η τήρηση προθεσμιών που τίθενται στο έργο είναι κρίσιμης σημασίας, τόσο για την εικόνα του έργου απέναντι στην ΕΕ, όσο και για εσωτερικούς λόγους που αφορούν στην καλή του διαχείριση. Συχνά η αποτυχία στην εκπλήρωση προθεσμιών οδηγεί σε πιο εντατικούς ελέγχους των έργων, επιφέροντας μεγαλύτερο φόρτο εργασίας στον συντονιστή δικαιούχο και τους εταίρους. Οι δικαιούχοι σε γενικές γραμμές θα πρέπει να πραγματοποιούν τις προγραμματισμένες δαπάνες τους έτσι ώστε να υπάρχει σωστή εκταμίευση των δόσεων και να μην καθυστερεί ο οικονομικός απολογισμός. Επιπλέον, μικρές καθυστερήσεις της τάξεως των 1-2 μηνών προκύπτουν στην υποβολή της Τελικής Έκθεσης (Final Report), η οποία απαιτεί συντονισμό όλων των εταίρων για τη συγγραφή της. Συνιστάται η συγγραφή να ξεκινάει στην αρχή του τελευταίου έτους υλοποίησης των έργων.

Ιεραρχία, διάκριση δομών και διαδικασιών λήψης αποφάσεων για τη διευκόλυνση της εξέλιξης του έργου

Στην περίπτωση που μέσα στην πρόταση του έργου δεν είναι ξεκάθαρες οι δομές και οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων, ενδέχεται να προκληθούν διαφωνίες, καθυστερήσεις και συγκρούσεις οι οποίες σταματούν την εξέλιξη του έργου. Στους δημόσιους φορείς το πρόβλημα αυτό είναι εντονότερο, καθώς η κατανομή καθηκόντων είναι λιγότερο διακριτή λόγω των πολλών διαχειριστικών αντικειμένων. Για την αποτελεσματική υλοποίηση ενός έργου, απαιτείται σαφής προσδιορισμός των διαδικασιών και των δομών λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με το έργο, σε συνάρτηση με τις αντίστοιχες διαδικασίες και δομές κάθε εταίρου. Είναι επιθυμητό ο υπεύθυνος του έργου να έχει αυξημένες αρμοδιότητες στη λήψη σχετικών με αυτό αποφάσεων, καθώς και σαφή και άμεση πρόσβαση στις κεντρικές διοικητικές δομές του φορέα του. Επιπλέον, η ύπαρξη συστημάτων ποιότητας (π.χ. ISO:9001, διαχειριστική επάρκεια κ.ά.) στους φορείς δίνει μια πιο ξεκάθαρη εικόνα για το ποιος είναι υπεύθυνος για κάποιες διαδικασίες και ποιες είναι οι ορθές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται.

Τεχνικές Δυσκολίες

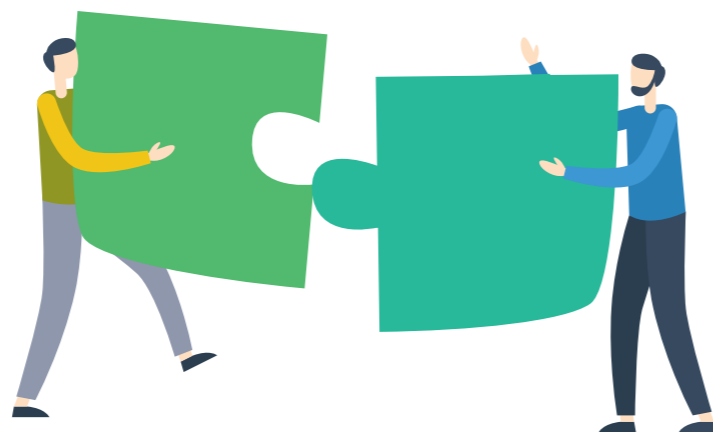
Καθυστερήσεις προμηθευτών

Οι διαδικασίες προμηθειών τεχνικού εξοπλισμού και ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που αυτός αποτελεί μέρος πρωτότυπων κατασκευών, μπορεί να είναι πολύ αργές, με αποτέλεσμα οι δράσεις που εξαρτώνται άμεσα από την ολοκλήρωσή τους να καθυστερούν. Η βέλτιστη μέθοδος για την επίλυση τέτοιων προβλημάτων είναι η διαμόρφωση σαφών και αυστηρών συμβολαίων που θα πρέπει να εμπεριέχουν ρήτρες, τήρηση χρονοδιαγραμμάτων, καθώς και η προσεκτική επιλογή προμηθευτών με βάση αυστηρά κριτήρια (ποιοτικά και τεχνικά). Συχνά έχει φανεί χρήσιμη η διαμόρφωση λίστας «αξιόπιστων» προμηθευτών σε περιπτώσεις που δεν προκύπτουν διαγωνιστικές διαδικασίες βάσει εσωτερικών κανονισμών των φορέων και οδηγίων του Προγράμματος LIFE. Επίσης, οι διαγωνιστικές διαδικασίες οι οποίες πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικό διαγωνισμό ή αφορούν στην ηλεκτρονική παραλαβή προσφορών, είναι από διαχειριστικής άποψης πιο εύκολα διαχειρίσιμες, μειώνοντας την γραφειοκρατία. Ωστόσο πάντα θα πρέπει να ακολουθείται η εθνική νομοθεσία, ο εσωτερικός κανονισμός των φορέων και οι κανόνες που τίθενται από το Πρόγραμμα LIFE. Επιπλέον, εκτός από την διαδικασία συλλογής/αξιολόγησης των προσφορών, η αναμονή ενστάσεων είναι μια διαδικασία που προκαλεί καθυστερήσεις όσον αφορά στις προμήθειες. Τέλος, σαν γενική κατεύθυνση η οποία έχει προκύψει από όλους τους δικαιούχους φορείς είναι ότι η πιο φθηνή προσφορά δεν είναι πάντα τεχνικά και η καλύτερη.

Διαδικασίες ενσωμάτωσης αποτελεσμάτων του έργου από το σύνολο των εταίρων

Τα έργα LIFE έχουν ως πρωταρχικό σκοπό να βελτιώσουν την ανάπτυξη, την υλοποίηση και την επιβολή της περιβαλλοντικής και κλιματικής πολιτικής και νομοθεσίας. Σε αυτό το πλαίσιο παράγουν μεθοδολογικές προσεγγίσεις, εργαλεία ή/και πολιτικές, τις οποίες δεσμεύονται στην πρόταση του έργου να τις υιοθετήσουν. Όταν όμως έρθει η ώρα της υιοθέτησης, πολύ συχνά

οι δημόσιοι φορείς διαπιστώνουν ότι είτε δεν έχουν την αρμοδιότητα να προχωρήσουν στην πρακτική υιοθέτηση των αποτελεσμάτων, είτε δεν έχουν τις διαδικασίες με τις οποίες θα προχωρήσουν σε μια επίσημη υιοθέτηση. Αυτή η στάση δημιουργεί προβλήματα στην αποπληρωμή του έργου, δηλαδή οικονομικές εκκρεμότητες που σχετίζονται με την τελική λήψη μιας απόφασης υιοθέτησης. Οι ιδιωτικοί φορείς οι οποίοι εμπλέκονται στα έργα και μπορούν να παράγουν προτάσεις για την περιβαλλοντική και κλιματική πολιτική και νομοθεσία συνήθως βρίσκουν δυσκολίες λόγω γραφειοκρατικών διαδικασιών έτσι ώστε να δημιουργήσουν τις κατάλληλες βάσεις για αποδοχή τους από τους θεσμικούς δημόσιους φορείς. Η συνεργασία ιδιωτικών και δημόσιων φορέων σε θέματα αναβάθμισης της περιβαλλοντικής και κλιματικής πολιτικής είναι μια διαδικασία η οποία πρέπει να αρχίσει αρκετά νωρίς.

Κατά την ολοκλήρωση ενός έργου είναι επιθυμητό η ομάδα έργου να έχει ένα στοχευμένο πλάνο παρουσίασης και διάχυσης των αποτελεσμάτων σε φορείς της κεντρικής διοίκησης, προς τους εμπλεκόμενους φορείς αλλά και το ευρύ κοινό. Συνήθως, υφίσταται ελλιπής δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων, με ευθύνη των ομάδων υλοποίησης και του συντονιστή. Ένας από τους βασικούς λόγους είναι ότι με την ολοκλήρωση ενός έργου, η ομάδα διαλύεται χωρίς να υπάρχει συνέχεια και χωρίς να έχουν προβλεφθεί οι απαιτούμενοι πόροι για μετά την ολοκλήρωσή του.

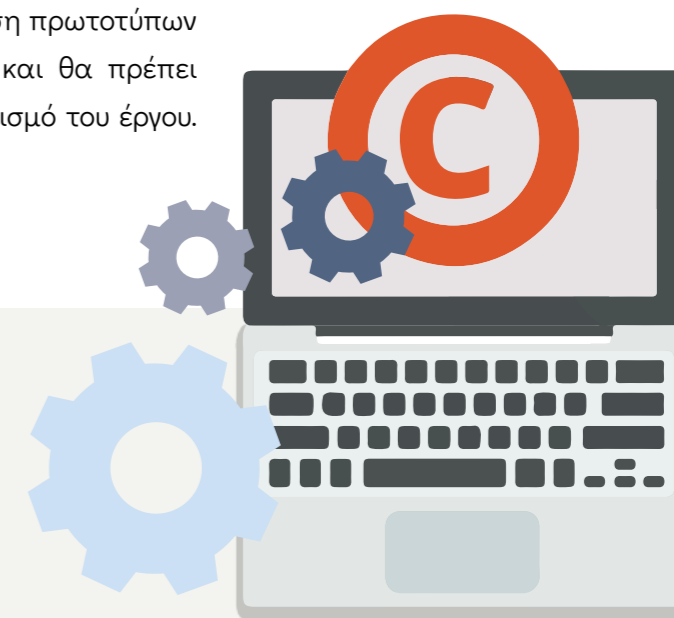
Επιπλέον, ένα διαχρονικό πρόβλημα στην Ελλάδα είναι η παραγόμενη γνώση από τα Πανεπιστήμια και τους ερευνητικούς φορείς ακόμη και στο επίπεδο του Προγράμματος LIFE, η οποία είναι δύσκολο να ενσωματωθεί από τους δημόσιους φορείς χάραξης πολιτικής και τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Εκμετάλλευση πνευματικής ιδιοκτησίας παραδοτέων, δράσεων και εφαρμογών άλλων έργων

Σε πολλά έργα LIFE παρατηρείται μερική υιοθέτηση παραδοτέων ή εφαρμογών που προέρχονται από άλλα συγχρηματοδοτούμενα έργα. Επομένως, θα ήταν σκόπιμη η πιο σαφής και δομημένη επίδειξη της υιοθέτησης των αποκαλούμενων «καλών πρακτικών» που προκύπτουν από παραδοτέα και δράσεις άλλων έργων από όλους τους δικαιούχους φορείς. Αυτό θα ήταν χρήσιμο να συμβαίνει τόσο κατά τον σχεδιασμό του έργου, όσο και κατά την εξειδίκευσή του στην περίοδο υλοποίησης και ιδίως κατά τη σύνταξη του πλάνου υλοποίησης και την ετήσια αξιολόγηση του έργου.

Τα παραδοτέα LIFE αποτελούν πνευματικό έργο των δράσεων που υλοποιούνται μέσα στο στενό τους πλαίσιο. Η χρήση πνευματικής ιδιοκτησίας άλλων έργων και η εν γένει εκμετάλλευση της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι μη αποδεκτή και οδηγεί στη μη επιλεξιμότητα όλων των δαπανών που σχετίζονται με τη δημιουργία ενός τέτοιου παραδοτέου.

Σαν μια γενική κατεύθυνση συνίσταται στα έργα να υπάρχει νομική υποστήριξη σε επίπεδο εταίρων του έργου σχετικά με θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία έχει διακρατική εφαρμογή. Η κατοχύρωση πρωτοτύπων και πατεντών είναι επιβεβλημένη και θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό του έργου.

Αντιδράσεις εμπλεκόμενων/ενδιαφερόμενων μερών στην αλλαγή περιβαλλοντικών διαδικασιών-πολιτικών

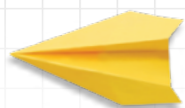
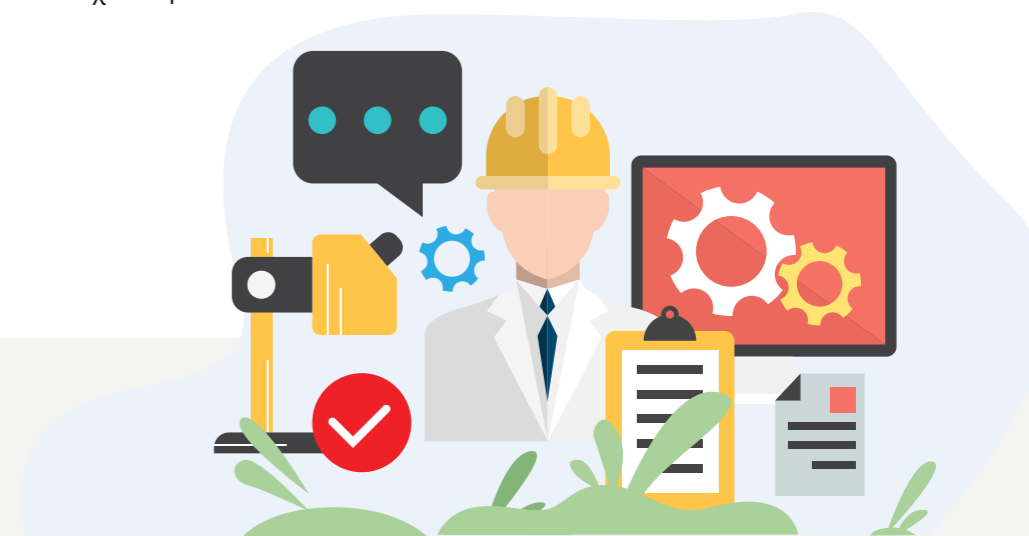
Στην προσπάθειά τους να υλοποιήσουν καινοτόμες ή νέες πρακτικές, τα έργα LIFE έρχονται συχνά στη δύσκολη θέση όπου πρέπει να ζητήσουν αλλαγές στον τρόπο και τις διαδικασίες που γίνονται τα πράγματα σε διάφορους τομείς του περιβάλλοντος π.χ. στον τρόπο διαχείρισης των αποβλήτων σε έναν δήμο, στις μεθόδους προστασίας μιας προστατευόμενης περιοχής κ.ά. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι προτεινόμενες αλλαγές μπορεί να μη γίνονται αποδεκτές από τα εμπλεκόμενα ή ενδιαφερόμενα μέρη, δημιουργώντας ένα συγκρουσιακό κλίμα που να αποτελεί τροχοπέδη για το έργο. Είναι κομβικό τα εμπλεκόμενα μέρη και ιδίως οι αρμόδιες υπηρεσίες να δραστηριοποιηθούν εξ αρχής στις προτεινόμενες αλλαγές, συμμετέχοντας τόσο στη διαμόρφωση των στόχων του έργου όσο και στον σχεδιασμό της υλοποίησης των επιμέρους δράσεων. Όταν αυτό δεν είναι εφικτό στο επίπεδο του έργου (συμμετοχή των ενδιαφερομένων στο σχήμα των εταίρων), τότε είναι επιθυμητό να υπάρχουν κατάλληλες διαδικασίες ανοιχτής, συχνής και εμπειριστατωμένης διαβούλευσης ή/και επιστολής υποστήριξης. Οι δικαιούχοι των έργων θα πρέπει να ακολουθούν και να ενσωματώνουν τις κατευθύνσεις από τη μεριά τόσο της ΕΕ όσο και των αρμόδιων εθνικών αρχών. Από την άλλη πλευρά, η εξέλιξη των έργων LIFE δημιουργεί θετικές αντιδράσεις και καλές προθέσεις, αλλά στην πράξη δεν προκύπτει η εφαρμογή των πολιτικών που προτείνονται από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν έντονες αντιδράσεις οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν σε δικαστικές διαμάχες, θα πρέπει να προβλεφθεί η νομική προστασία και η υποστήριξη των εμπλεκόμενων φορέων, προκειμένου να αντιμετωπίζονται ανάλογα θέματα. Η νομική προστασία θα πρέπει να προβλέπεται σαν ασφαλιστική δικλείδα σε επίπεδο προϋπολογισμού όταν αυτή κρίνεται αναγκαία.

Βιωσιμότητα αποτελεσμάτων μεθόδων, πρακτικών και τεχνολογιών του έργου

Βασική προτεραιότητα των έργων LIFE είναι να εξασφαλίσουν με τις δράσεις τους τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων τους. Αυτή η βιωσιμότητα πρέπει να επιδεικνύεται με τη διατήρηση, τη λειτουργία και εφαρμογή των μεθόδων, πρακτικών και τεχνολογιών που έχουν ως αποτέλεσμα τα έργα. Ιδανικά, δεν πρέπει μόνο να διατηρείται η λειτουργία τους, αλλά πρέπει να επεκτείνεται και να διαχέεται μελλοντικά και σε άλλες εφαρμογές. Συχνά, αυτό συγχέεται με τη συνέχιση των δράσεων δημοσιότητας των έργων, οι οποίες ναι μεν συμβάλλουν σημαντικά στην περαιτέρω διάχυση των αποτελεσμάτων, αλλά δεν αποτελούν τον πυρήνα των δράσεων του έργου. Η επίτευξη της βιωσιμότητας αποτελεί αποτέλεσμα στρατηγικού σχεδιασμού του έργου αναφορικά με την εξεύρεση των απαραίτητων υλικών, ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, ώστε μετά το τέλος του να υπάρχουν διαθέσιμοι μαζί με τους κατάλληλους μηχανισμούς για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος. Για να αντιμετωπιστούν κατάλληλα αυτά τα θέματα, απαιτείται η επεξεργασία ενός εμπειριστατωμένου και συνολικού πλάνου αξιοποίησης των αποτελεσμάτων, με ουσιαστική συμμετοχή όλων των εταίρων αλλά και των κομβικών εμπλεκόμενων φορέων. Σε αυτό θα πρέπει να προσδιορίζονται με ρεαλιστικό και δεσμευτικό τρόπο ο ρόλος, οι διαδικασίες και οι απαιτούμενοι πόροι που κάθε φορέας μπορεί να επενδύσει, ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα των επιμέρους μεθόδων, πρακτικών και τεχνολογιών.

Χρήσιμες πηγές

Έργο Greek LIFE Task Force:
<http://www.lifetaskforce.gr>

Βάση Δεδομένων Έργων και Παραδοτέων LIFE στην Ελλάδα:
<http://database.lifetaskforce.gr>

Πλατφόρμα Υποστήριξης για το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE:
<https://support.lifetaskforce.gr>

Πρόγραμμα LIFE:
<https://ec.europa.eu/easme/en/life>

Πράσινο Ταμείο:
<http://www.prasinotameio.gr>

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας:
<https://ypen.gov.gr>

Social media:

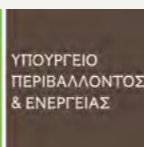

Greek LIFE Task Force

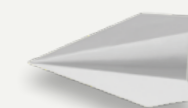
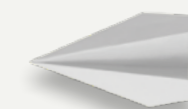
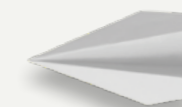
Επικοινωνία
Διεύθυνση: Βίλα Καζούλη, Λεωφόρος Κηφισίας 241, 14561 Κηφισιά

E-mail:
life@prasinotameio.gr

Τηλ:
210 5241903

Το Έργο με κωδικό «LIFE14 CAP/GR/000003 – GR LTF» συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE.

Το Έργο με κωδικό «LIFE14 CAP/GR/000003 – GR LTF»
συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE.